

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese cát 2 céle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru
cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto posteit.

Abonamentulu se face numai pe cát 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitetulu Asociatiunei in Sibiu, séu prin posta seu
prin domnii colectori.

Sumariu: Prescurtare din discursulu presidiale, cu care s'au deschisu siedintiele adunarei generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu la Fagarasius in 27/15 Augustu 1889. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Procese verbale ale comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedintiele dela 21, 22 Augustu n. 1889. — Procesele verbale luate in siedint'a I. si II. a adunarei generale a XVIII-a a Asociatiunei transilvane, tñuta in Fagarasius la 15/27 si 16/28 Augustu n. 1889. — Procesele verbale ale comitetului Asociatiunei transilvane luate in siedintiele dela 7 si 16 Septembre n. 1889. — Suplementu la „Parti alese din istor'a Transilvanie. — Bibliografia.

Prescurtare din discursulu presidiale,
cu care s'au deschisu siedintiele adunarei generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu la Fagarasius in 27/15 Augustu 1889.

In 7 Augustu se inplinira 18 ani, de cändu acésta societate destinata a inainta cultur'a cea a de verata la poporulu romanu se bucurase mai anteiu de ospitalitatea fratiésca a acestui orasius pazitu de Ddieu.

Pentru acésta a 28-a adunare generala a Asociatiunei transilvane i se facù érasi onórea de a fi invitata la loculu acesta bogatu de reminiscenie istorice, precum prea puçine altele din totu coprinsulu acestei tieri impresurate de munti.

Pre lñga descoperirea recunoscintiei nóstre calduróse ne vomu folosi de acésta ospitalitate mai vñrtosu cu scopu, cá comitetulu D-Vóstra insarcinatu cu purtarea afacerilor Asociatiunei de preste anu se'si dea sam'a despre activitatea sa si se presente membrilor Asociatiunei o icóna intru tóte credintioasa a starei sale, ceea ce se va intembla indata prin raportulu confratelui si colegului meu secretariu.

Intr'aceea 28 de ani ai existentiei unei societati precum este acésta a nóstra, facu unu periodu lungu destulu mai virtosu in acestu vécu dominatu de vaporu, de electricitate si de alte minuni ale sciintiei, pentru cá se merite, ba chiaru sè se simtia trebuint'a de a privi inapoi si a trece cu ochii sufletesci prin revista tóta activitatea Asociatiunei transilvane din acei 28 ani. Pruncii nascuti in anulu nascerei acestui institutu de cultura, cum si aceia cari in 1861 amblau in camasia lunga, astadi sunt juni si barbati in tóta puterea vietiei si ei daca voiescu sè se orientedie in viitoriu, aru face forte reu daca nu aru intreba, care a fostu trecutulu parintiloru.

Scopulu acestei societati este definitu limpede in statutele sale, cum si sfer'a sa de activitate, care apoi

este interpretata cu mai multa precisiune in regulamentulu seu.

Cu ocasiunea frumósei adunari generale din Abrudu celebrate in anulu trecutu eu mi-amu tñnutu de datorentia patriotica a trece intru o revista repede activitatea Asociatiunei nóstre desvoltata in cei de anteiu cincispredieci ani ai vietiei sale. Am lasatu apoi altoru pene mai vigurose cá se ia la revisiune restulu de 12 ani cu ochiu criticu, inse cu totulu obiectivu alu unui omu cu temperamentu rece, care nu scie nici se iubésca, dara nici se urasca.

In cátu pentru mine, Ve rogu, on. domni membri, cá mai vñrtosu in interesulu generatiunilor moderne, care ne urmédia noue betrñniloru, se ve tragu luare-amintire la trei momente, care mie mi se paru de importantia suprema, daca voimur se judecamu dreptu activitatea Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu. Acelea trei momente sunt:

1. Epoc'a in care s'a infintiatu acésta Asociatiune.
2. Program'a sau sfer'a ei de activitate, pe care Asociatiunea isi propusese a o percurge si realisa.
3. Resultatele ei.

Se vedemu deci mai anteiu, intre ce impregiurari traiá poporulu romanu pe la finea anului 1860 cändu s'au inaintatu proiectulu de statute la gubernatorulu principale Lichtenstein cu rugarea cá se le substérna Maiestatii Sale pentru preainalt'a si gratiós'a confirmare, ceea-ce s'a si intemplatu prin prea inalt'a decisiune din 6 Septembre 1861 spre nespresa bucuria nu numai aceloru 180 de romani cari au subscrisu prim'a petitiune in acésta causa, ci spre bucuria miriadeloru de ómeni, cát au intielesu la momentu marimea acestui daru alu Augustului Domnitoriu, unu daru acesta, de care poporulu romanu nu erá dedatu pàna atunci se primésca dela nimeni in 70 de ani. Unu Iosifu II in véculu trecutu si unu Franciscu-Iosifu in véculu acesta in modulu loru sublimu de a cugeta au sciutu se dica si natiunei nóstre: Voi cereti se vi se permita a ve cultiva voi

in de voi, limb'a, literatur'a vóstra, a ve perfectiona in tóte sciintiele si artele si cu atâtú mai vîrtosu in sciintiele practice. Éta, Eu ve deschidu calea la tóte, cu singur'a conditiune, cá voi se fiti si se remaneti ómeni cu mintea intréga.

Ce nu aru fi datu strabunii nostrii inainte cu doue si cu trei sute de ani pentru o libertate cum a fostu acésta?

Dara vai, pre cătu erá darulu monarchului de nepretiuitu, pre atâta mijlocele materiali ale poporului nostru aici in acésta tiéra nefericita erau cerute si impartite la mií de alte lipse si neajunsuri. Sub dominatiunea austriaca s'au fostu introdusu mai multe imposite noue, necunoscute pâna atunci in acésta tiéra; nu sciu inse cum se intemplá, cà acelasi regim ingrijise, cá poporulu care muncia si voiá se muncésca se pótă si cástiga bine, cá se aiba din ce da, precum si dedea.

Erau inse alte lipse si nevoi nenumerate, remase din trecutulu durerosu pe umerii nostrii.

In cei diece ani trecuti dela resboiulu civilu pâna la 1860 preste done sute de comune rurali romanesci parte arse intregi, altele pe jumetate sau pe a treia parte, poporulu a fostu silitu se le restaure cá se aiba unde se scutí de asprimea climei nóstre. In scurtulu timpu din Octombrie pâna in 16 Decembre 1848 fostulu pe atunci comandante generalu br. Anton Puchner constata in raportulu seu inaintatu supremului comandante principe Windischgraetz preste una suta de comune date flacarilor si devastate, intre care si căteva sasesci *), era dupa aceea pâna in Iuliu 1849 s'au prefacutu si mai multe comune in tecuni si cenusia.

In acelasi timpu de diece ani multime de biserici si case parochiali arse ori ruinate, s'au restaurat totu de cătra poporu.

Sub sistemele vechi feudali se decisese de repetitori, cá sè se mai faca si pentru romani 3 (dicemu trei) scóle romanesci in Fagarasiu, in Hatiegu si Cetatea-de-pétra.

A venit in se sistem'a absolutistica si afilându anume pe poporatiunile rurali de tóte nationalitatile in stare de semibarbare, cu vointia sa de feru a inpusu si poporului romanu din acestea doue tieri Ungari'a si Transilvani'a, in locu de trei scóle preste trei mií cu limba de propunere materna. Combinându dupa deseles raporturi ale celoru doi referenti scolastici din acelu periodu numitu alu absolutismului de 10 ani, vomu afia cà in disulu periodu in mania tuturorul greutatilor totu se deschisera pâna la 600 de scóle de ambele confessiuni.

Comune, biserici, case parochiali, scóle au costatul restaurarea loru milioane scóse din sudórea poporului preste cele vre-o 19 milioane fl. m. c., care se scoteau din Transilvani'a pentru tesaurulu statului.

Nu ne este permisu a uita, cà indata in 1849 prin arderea notelor kossuthiane in piatiele publice căteva milioane au sburat si din pungile poporului romanu.

Cu tóte acestea perderi enorme, fruntasii poporului trebuieau se cugete la restaurarea si respective infintiare din nou si cătu mai curendu de institute superioare de cultura. Localitatile din Blasiu servisera când cá prinsori când de casarme, batjocorite, ruinate, asteptau redeschis-

derea loru. In urmarea devastatiunilor 17 ani nu s'a datu pâne la 200 de studenti din fundatiunile vechi.

La episcopi'a (acuma mitropolia) din Sibiu nu aru fi ajunsu nici-unu milionu spre a o scôte din vechia desolatiune. De unde se ésa milionulu, daca nu totu din sudórea poporului, si elu a esitu, este de fatia vediu si pipaitu in fonduri si realitati. Seminariu pentru teologi, institutu de preparandia trebuiá sè se infintiedie cum ai dice, storcendu apa din pétra.

Este unu coltiu de pamantu in acésta tiéra, locuitu de o rassa de ómeni forte valorosi, activi pre atata, pre cătu si destepți; aceia inse mergeau cu caciul'a in màna si cu pung'a plina, cá sè se róge de altii, se primésca si pe pruncii loru pe la scóle de alte limbi. Pâna cându acésta umilire si rusine, isi disera ei; scósera in vre-o cinci ani 74 de mií fl. mon. conv, si ridicara cu ei partea cea mai mare a scóleloru gimnasiali, éra apoi obositi de-o-camdata de a mai infintia si fondu de salarii, se obligara pe diece ani, cá se platésca salariile prin cotisatiune, fiacare dupa puterile sale. Acestia erau brasovenii cu impregurimea.

Totu in Brasovu s'a infintiatu in 1850/1 prim'a reunione de femei pentru crescerea fetiteloru remase orfane de parinti dupa omorîrea loru in revolutiune. Spre scopulu acesta s'au cerutu unu altu fondu de 30 pâna in 40.000 fl. m. c.

Statul absolutisticu cerea mereu dela romani functionari din sangele loru, cari se scia tóte trei limbile patriei. Pâna in anulu 1861 numerulu tinerilor romani ascultatori de drepturi la academi'a din Sibiu in cursulu de 4 ani trecea preste 100, multi inse din acei tineri erau susținuti la studiu din collecte nationali.

In totu coprinsulu acestei tieri abia erau vre-o diece: advocați de nationalitate romana, cari cunosceau si limb'a germana; alti cătiva intrasera in functiuni de ale statului. Dupa spus'a unoru membrii dela curtea inalta, numai procesele urbariali se gramadisera pâna la unu numeru de treidieci de mií. Se cugetamu la spesele inpreunate cu acelea.

Nu ne este permisu a trece cu vederea nici grijile cele mari ale poporatiunilor militarisate, pâna ce le-au ajutatu Ddieu cá se'si asigure fondurile si se le aduca la destinatiunea loru, de care astadi se bucura totu poporulu nostru.

Asiu mai putea atinge si alte greutati fatali, cu care luptau romanii pe la 1860, dara fiindu acelea de natura mai delicata decâtua tóte celealte memorate pâna acilea, nu voiu se suparu audiulu D-Vóstra cu de acelea.

Eu din partea mea ori-cându trecu prin memori'a mea tóte acelea lupte ale vietiei poporului romanu, reflectându totodata la Associatiunea transilvana, nu me pociu mira de modestele sale incepaturi si nu me alterédia intru nimicu nici sum'a resultatelor activitatii sale, care unoru ómeni se paru multu mai puçine decâtua sunt ele in realitate.

Daca vomu ținea inaintea ochiloru numai program'a, vasta, piramidală, a carei realizare o luase asupra'si Associatiunea transilvana, si daca nu vomu uita cu totulu,

că numai Ddieu facuse lumea in 6 dile si inca din nimicu, atunci da, Asociatiunea nostra va fi facutu forte puçinu in 28 de ani. Si érasi daca cinev'a ar pretiu activitatea unei societati literarie si de cultura numai din punctu de vedere materialu, dupa averi in bani si realitati, dupa fonduri consolidate, atunci da, s'ar putea érasi dice cu totu dreptulu, că Asociatiunea nostra a facutu puçinu si că este saraca.

O societate literara, sau scientifica, sau cultivatore de arte si de diverse ramuri ale industriei, ori de agricultura, nu este nici banca de speculatu cu bani si nici consorciu de comercianti, cari alérga dupa cástiguri pe uscatu si pe mare. Lucra si societatile literarie si de cultura, cu óresicare capitaluri, dara cástigulu pe care'l u arunca acestea nu mai este imediatu celu materialu, ci cu totulu altulu neasemenatul mai mare, pe care numai unu Harpagonu ilu va dejosi că se voiésca a'lu pretiui in bani si se intrebe că si speculantii dela burse, „was kauf ich mir dafür?“.

Asociatiunea nostra a impartit in 28 de ani in burse la studenti in diverse clase si specialitati, in tiéra si in afara v. a. fl. 32,077.

In acelasi periodu s'au numerat in ajutórie la invetiacei si sodali de meseriasi dela diverse industrii v. a. fl. 6630. S'au impartit ajutóre pentru scóle lipsite si in tñuturi pericitate v. a. fl. 3400. S'au votat si unele premii literarie forte modeste cu v. a. fl. 601.

Literatur'a si interesele Asociatiunei au fostu aduse la cunoscenti'a publicului cetitoriu in 7 ani prin 7 publicatiuni in formatu 8-vu si prin organulu seu oficiosu „Transilvani'a“ in 20 de tomuri formatu 4°, care tóte au costat in suma aproximativa, labóre, chartia, tipariu, expeditiune v. a. fl. 16000.

Adunându acestea cifre intru o suma totala, vom afla că Asociatiunea cheltuise pentru scopurile sale in 28 de ani sumusior'a de v. a. fl. 58.700.

Óre in se unde sunt fructele acelei sume cheltuite? va intreba speculantulu dela bursa.

Daca noi amu fi anglii, in locu de orice altu respunsu amu intreba si noi pe speculantu: Ce capitalu representa cutare ingenieru, cutare advocatu, medicu, architectu, agronomu, silvicultoru, comerciantu, functionariu la vreunu institutu de creditu, publicistu, profesoru, cari toti si fiacare au venit u siguru căte 2000 fl. pe anu? Daca din acestea classe de cetatiensi aru fi esitu in cei 28 de ani numai 20 de tineri ajutati cu stipendii dela Asociatiunea transilvana, cari astadi pre länga frumós'a loru positiune sociala au căte doue mií florini v. a. venit u anualu, adeca cu totii 40,000 fl., apoi acésta suma că interese de 5% representa unu capitalu de 800,000 fl. v. a.

Totu dupa acestu metodu ar calcula englensulu practicu si cu ajutórie date meseriesiloru, l'ar intreba pe fiacare, cătu costa capulu si bratiale sale, éra meseriesiulu practicu i'ar respunde: Capulu si bratiale mele au valórea de 20,000 fl., pentru că tu meu cástigu siguru este 1000 fl. v. a. pe anu.

Intra'ceea meritulu celu mai mare si neperitoriu alu Asociatiunei transilvane nici-decum nu stà intru inpar-

tirea acelor u vre-o 50 mií florini la studenti si la invetiacei, ci adeverat'a ei putere datatoré de viatia s'a manifestat in data dela inceputu si urmédia a se manifesta pâna in dia'a de astazi in admirabil'a sa influentia morală, cu care a petrunsu tóte fibrele vietiei poporului nostru in acésta tiéra si in afara. Nu din vre-o desiertatiune usioratica o dicemu acesta noi ardelenii, ci numai pen-trucă asia placuse lui Ddieu si monarchului nostru, că érasi totu dintre muntii acestei tieri sè se dea boldu activitatii nationale romane si inaintarrii ei in cultura si civilisatiune.

O multime de parinti cu stari si cu averi considerabili, vediendu ca s'a formatu o societate care ajuta la studii pe fii parintiloru mai lipsiti, inpsi de o justa ambitiune au inceputu se ingrijasca si ei cu totulu alt-membre de instructiunea si educatiunea prunciloru proprii.

Cându au vediutu femeile romane cu ocasiunea primei expositiuni romane din 1862, că munc'a loru de casa este laudata si premiata in fat'a tieriei, că si cum ar fi vibrat u tóte fibrele loru unu currentu electricu dintr'o columna Voltaiana, asia s'a simtlu tóte incurajate si totodata consolidate in spiritulu loru.

Cându lumea vediù, că productele poetice ale geniului romanu sunt laudate si premiate in persón'a ne-uitatului nostru amicu Andreiu Muresianu, éra art'a muzicei in aplaudarea si premiarea Elisei Circa, o multime de talente fusera inprintenate, că se'si cerce si ele puterile loru in ambele acelea arte. Premiile, unulu de 50 si altulu de 30 de galbini votate cu acea ocasiune nu insemnau nimicu in comparatiune cu escelent'a rivalitate destepata prin acelea.

Si concertulu si chorulu din 1862! Numerati ve-rogu, daca puteti, concertele si chorurile căte s'au in-fiintat de atunci incóce pâna si in tñuturile cele mai ascunse ale muntiloru, unde se audu numai sunetele doióse ale fluierului pastorescu.

Inse nici acestea nu sunt cele mai mari merite ale Asociatiunei transilvane. Cându trasera in discussiune regulele limbei romane filologi că Cipariu, că Laurianu, Gabrielu Munteanu in audiulu unui publicu de optu sute de persón'e, in frunte cu cei doi prelati, cändu acelu publicu audí din graiulu unuia din trensii, cuventele: „cum voi merge acasa, voi emitte cerculariu cătra clerulu meu, că de ací incolo sè se introduca preste totu scrierea cu litere latine si cu ortografi'a adoptata de cătra Asociatiune“, cine pote se mesure cu mintea sa importanti'a progressului care s'a deschis u limbei nóstre din acea óra inainte? Se compare oricine scrierile publicate pâna in 1860 cu cele de astazi, nu ale unor scriitori de professiune, cari la orice poporu facu exceptiune dela regula, ci scrierile esite din penele mai multoru sute de carturari, de a dou'a si a trei'a categoria, pentru că se mesure fără preocupatiune marea distantia facuta inainte.

Se va dice inse ceea-ce s'a si auditu uneori, că limb'a scrisa este numai pentru cărturari. Da, intocma asia, precum sunt tóte limbile scrise pentru aceia cari le sciu atâtă citi cătu si ale scrie. Óre in se tocma asia se fia? Care poporu din tóta lumea a sciutu vreodata mai multu din limb'a s'a, decâtă atâtă cătu a inveniatu

elu dintr'o generatiune in alt'a? Daca voiesci că se scia mai multu, ai se te faci apostolulu seu, se mergi la elu si se'l u i n v e t i l i m b 'a. Associatiunea nostra avendu si acésta missiune importanta concretiuta ei prin statute de cáttra monarchu, a inplinit'o asia, incàtu ea pote dice in cugetu curatu, că influint'i a ei tocma in punctul acesta este cea mai salutara. Betrâni nostri isi potu aduce aminte, că Associatiunea nostra 'si tñnuse adunarele sale anuali inca si in regiuni de acelea, in care pe locuitori din locu romani curati 'i prindea mirarea, cându audiau pe asia numitii domni vorbindu si ei romanesce. Astadi din aceleasi regiuni ne vinu sciri despre scole bune infiintate, reunioni de femei române, representatiuni dramatice, reunioni de canticari, consortiuri de creditu, zidiri de biserici noue si alte intreprinderi folositore, in care se manifesta viatia poporului.

Limb'a romana vorbita asia precum cere geniul ei, are in sinesi unu farmecu misteriosu, care cuceresce audiul omenescu, precum ilu cuceresce cea italiana, sau dialectulu Franciei meridionale cum si celealte doue limbi neolatine. De aici se esplica si impregiurarea, că inavutirea si cultivarea limbei romane in proportiunea, in care se desvóltă si cunoscentile omenesci, este impreunata cu greutati neasemenatu mai puçine decât cultivarea altoru limbi, care diferu cu totulu in vocabulariu, in formele gramaticali, in sintaxa si in totu spiritulu loru de tóte limbile neolatine, că si de cele doue classice, un'a numita a dieiloru, éra ceealalta a imperatoriloru.

Că infiintarea si sustinerea Associatiunei transilvane a fostu si mai este inca pe timpu indelungatu una din cerintiele cele mai imperiose ale natiunei nostra in acésta monarchia, se cunosc si din impregiurarea, că preste puçinu dupa inceperea activitatii ei, in Aradu si la Cernauti s'a simtitu aceeasi necesitate de a cultiva literatur'a romana si pe poporulu romanu din acelea doue tieri, nu numai prin biserica si scóla, ci si pe acésta cale apucata de acei 180 de romani in anulu 1860.

S'a imputatu din unele parti Associatiunei nostra, că nici pâna astadi nu a infiintat sectiuni scientifice. De trei ori s'a incercat si de trei ori a repasitu atâtu din lipsa de membrii, cătu si din lipsa de fonduri.

Infintarea scólei de fete cu internat este comentata din diverse pàrti in multe moduri, care inse differu unele de altele asia de tare, incàtu uneori ti s'ar parea, că despre educatiunea femeii romane nu disputa romani, ci nisice nordamericani cu mohamedani. Despre acésta in se va da ocasiune de a conversa in altu timpu si la altu locu. Pentru acum remâne că se declaramu siedintiele adunarii generale a 28-a deschise.

Diagnosele Cryptogameloru vasculare, care provin spontaneu in Transilvania.

De Florianu Porcius, Cav. alu ordinului corónei de feru class'a III., vice-capitanu emeritatu.

(Urmare).

III. Filices L.

Plante erbacee cu o rhizoma perenala, scurta, ori mai elongata, cespitosa, ori repenta si cu foi, ce emitu din acésta

rhizoma, care foi, fiindcà se considera de rami, pòrta numirea specifica de *Frundie* (frons-dis). Numai la tribulu *Ophioglossae* se afla unu felu de tulpina, la tribulu *Polypodiaceae* lipsesce cu totulu tulpina. La celea mai multe genuri sunt frundiele la incepere involute. Rizom'a si adeseori si stipitele, ba uneori si petiolulu comunu sunt munite cu palee. Organele de fructificatie consista din sporangii grupate in sori. Acesti sori sunt situati mai adeseori pre pagin'a inferiora a lamei frundiei, sau alu segmentelor, formandu serii, ori si disjuncti, fiindu mai de multeori acoperiti (celu puçinu la incepere) de unu indusiu, — la unele specii sunt inse sori situati la marginea inferiora a segmentelor frundiei si acoperiti de acésta margine revoluta. La genulu *Ophioglossum* sunt sporangiile dispunute si grupate la verful tulpinei formandu o spica, iar la genulu *Botrychium* sunt sporangiile dispunute distice totu la verful tulpinei formandu spica subpaniculate unilaterale.

Acésta familie consista din doue triburi: *Ophioglossae* si *Polypodiaceae*.

Chei'a triburiloru.

- A. Plantele cu unu felu de tulpina. Sporangiiile la verful tulpinei in spica . *Ophioglossum*.
- B. Plantele fara tulpina numai cu frundie. Sporangiiile grupate in sori pre pagin'a inferiora a lamei ori a segmentelor frundiei, ori si la marginea paginei inferiore a segmentelor *Polypodiaceae*.

(A. Tribulu Ophioglossae R. Br.)

Sporangiile sessile, subglobose, coriacee, neanelate, uniculare, regularu-bivalve. Plantele cu o tulpina.

Chei'a genuriloru.

- 1. Sporangiiile la verful tulpinei formandu o singura spica *Ophioglossum*.
- 1 * Sporangiiile la verful tulpinei in spica subpaniculate *Botrychium*.

Ophioglossum L. Ophioglosu.

Sporangiile situate la verful tulpinei in o spica unilaterală si dispuse distice, apoi concrescute cu laturile loru, transversalminte bivalve. Spica inainte de maturitate nodosu-articulata, iar la maturitate sunt sporangiile aperte si emarginat-dentate.

O. vulgatum L. O. vulgaru. Tulpin'a simpla, la mijlocu cu o frundie sterilă, ovata, ori oblongu-ovata, obtusa, la baza scurtu decurenta si amplexicaule. Spica terminala, solitarie, simpla ori uneori si bifida. Tulpina dela 0.04—0.3 metr. inalta.

Pre praturi uscate ori si umede, la locuri mai multu muntoase.

In fostulu districtu alu Naseudului nu s'a aflatu pâna acum.

Botrychium Swartz. *Botrychiu.*

Sporangiile disjuncte si dispuse distice in spica composite subpaniculate unilaterale la verful tulpinei; dènsele sunt semibivalve.

Chei'a speciiloru.

- 1. Tulpina fructifera circa la mijlocul ei cu o frundie sterilă.
- 2. Frundia situata la mijlocul tulpinei, segmentele frundiei transversalminte mai late *B. Lunaria*.

- 2* Frundia situata din susu de mijloculu tulpinei.
Segmentele frundiei ovate ori oblongi *B. matricariaefolium*.
1* Tulpina fructifera fara frundia, numai la bas'a tulpinei 2 frundie sterile *B. rectaefolium*.

Descrierea in specialu.

B. Lunaria Swartz (Osmunda Lunaria L) *B. vulgaris*.
Vulg. Dragoste. Rhizoma tare mica emite o tulpina simpla, erecta, dela 0.06—0.20 metr. inalta, care la bas'a sa e infasiurata de unele squame vaginiforme brune si care are la mijloculu seu o frundia sterila, solitarie, penatpartita, segmentele transversalminte mai late, cuneatu-semilunare, pre margini ori de totu intregi, ori si crenulate pana lobate.

Pre locuri erbose in reg. montana si subalpina.

Provine si in tinutulu fostului districtu alu Naseudului.

B. matricariaefolium Al. Br. (*B. rutaceum* Sw.-non Al. Br. *B. Lunaria* β . *rutaceum* Wahlbrg. fl. suec). *B. cu foi de matricaria*. Rhizoma mica emite o tulpina simpla, erecta, dela 0.08—0.25 metr. inalta, care la basa e infasiurata de unele squame vaginiforme si care emite din susu de mijloculu seu o frundia sterila, solitarie oblonga, de 2—3 ori mai ingusta fatia de lungimea sa, penatpartita, segmentele ovate, ori oblongi, penatifidu-lobate, lobii 2—5 crenati.

In locuri montane pre praturi si pasiuni.

In fostulu districtu alu Naseudului pana acum nu s'a aflatu.

B. rutaefolium Al. Br. (*B. rutaceum* Wahlbrg flor. suec. *B. matricarioides* Willd. Osmunda matricariae Schrank). *B. cu foi de ruta*. Rhizoma mica emite o tulpina simpla, erecta, dela 0.08—0.3 metr. inalta, care are numai la bas'a sa 1 sau mai adeseori 2 frundie lungi petiolate, triangulare, mai late decat lungi, aprópe duplu penatpartite, albineti-perose, segmentele oblongi, obtuse, crenatu-lobate.

Prin poieni erbose si prin paduri in reg. montana pana subalpina.

In fostulu districtu alu Naseudului nu s'a aflatu pana acum. E inse probabilu ca provine, de ore-ce am vedut-o colectata pre muntii din Bucovina situati in vecinatatea acestui districtu.

Observare. Baumgarten in opulu seu: Enumeratio stirpium in M. Pr. Transsilvaniae, tom. IV. indica si *Osmunda regalis* L. ca provenitóre in Transilvani'a. De ore-ce inse aceasta specie lipsesce in erbariulu seu si de alti botanisti inca nu s'a aflatu pana acum, se poate considera ca neexistenta pentru aceasta tiara.

(B. Tribulu Polypodiaceae R. Br.)

Plantele fara tulpina, numai cu frundie, ce emitu din radacina. Sporangii uniloculare, reticulat-vinoze, transversalminte neregularu-dehiscente, grupate in sori; sori situati pre pagin'a inferioara sau la marginea revoluta a paginei inferioare a frundielor sau a segmentelor acestoru frundie.

Acestu tribu consista din mai multe genuri.

Chei'a genurilor.

1. Sorii pre pagin'a inferioara a laminei frundiei sau a segmentelor frundiei. Marginea laminei sau a segmentelor nu revoluta.
2. Sorii fara indusiu (nudi).

3. Sorii linearis inpositi pre disculu inferioru alu frundiei. Frundiele pre pagin'a inferioara indesuitu paleaceu-squamose *Grammitis*
- 3* Sorii subrotundi, dispersi ori seriali. Frundiele pre pagina inferioara glabre, ori numai pubescente (nu paleaceu-squamose) . . . *Polypodium*.
- 2* Sorii indusiati. Indusiu la inceputu acoperindu sorii.
4. Sorii subrotundi.
5. Indusiu membranaceu, pre margini de totu intregu (nu ciliat).
6. Indusiu orbicularu, afiptu in punctulu centralu alu fia-càrui soru.
7. Indusiu reniformu cu o plica centrala depresa *Polystichomitteum*.
- 7* Indusiu orbicularu ori subrotundu, peltatustipitat, fara plica depresa . . . *Aspidium*.
- 6* Indusiu afiptu de o lature (marginie) a sorilor, nu la punctulu centralu . . . *Cystopteris*.
- 5* Indusiu representat cu unu involucru caliciformu, care jace sub soru si e pre margini ciliat *Woodsia*.
- 4* Sorii linearis ori subsemilunari (cu deosebire cei infimi).
8. Frundiele fertile (fructifere) conforme cu celea sterile.
9. Frundiele simplu-pana triplu-penate. Indusiu afiptu pre partea (marginie) esterioara a sorilor, pre cea interioara liberu *Asplenium*.
- 9* Frundiele intregi (nedivise). Indusiu pre ambele margini intregu, desfacandu-se in doue parti deasupra sorilor *Scolopendrium*.
- 8* Frundiele fertile neconforme cu celea sterile, celea fertile mai lungi de catu celea sterile, tote penatpartite . . . *Blechuum*.
- 1* Sorii la marginea revoluta a segmentelor frundiei, din parte acoperiti de aceasta margine.
10. Frundiele tote conforme, Sorii situati la marginea segmentelor formandu o linie continua
- 10* Frundiele neconforme. Sorii situati la marginea revoluta a segmentelor.
11. Frundiele fertile mai mari decat celea sterile. Sorii ingraba confluenti si continui *Allosorus*.
- 11* Frundiele fertile multu mai mici decat celea sterile. Sorii ingraba confluenti si indesuiti *Struthiopteris*.

Pteris.

Descrierea in specialu.

Grammitis Swartz. *Grammite*.

Sorii fără indusiu, linearii, dispusi oblicu-penatu si furcatu pre pagina inferioară a segmentelor frundiei. Acestea segmente pre pagina inferioară paleaceu-squamose. Marginea acestora nu e revoluta.

G. *Ceterach* Swartz (*Ceterach officinarum* Willd. *Asplenium Ceterach* L. *Gymnogramma Ceterach* Sprengel. *Scopulendrum Ceterach* Roth). *Gr. paleaceu*. Frundiele fasciculat-patente, scurtu stipitate, profundu penatifide, lacinile ovate, ori oblongi, obtuse, pre margini repandu-denticulate, pre pagin'a superioară verdi si nude, pre cea inferioară munita cu palee squamiforme indesuite, brunu-albinetie, care indosesc sorii. Plânta dela 0.05—0.20 metr. inalte.

Prin fisurile stânciloru, pre muri vechi, cu deosebire pre solu de calcaru.

In fostulu districtu alu Naseudului nu s'a aflatu pâna acum.

(Va urmă).

PARTEA OFICIALA.

Nr. 258/1889.

Procesu verbale

al comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului romanu, luat in siedint'a dela 21 Augustu n. 1889.

Presedinte: G. Baritiu. Membrii presenti: Br. D. Ursu, Elia Macellariu, I. Hannea, I. Popescu, I. V. Russu, Z. Boiu, P. Cosm'a, I. St. Siulutiu, Dr. Il. Puscariu, G. Candrea cassariu, N. Fratesiu controlorul.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 69. Comisiunea in persoanele dloru P. Cosm'a si E. Macellariu, exmisa din partea presidiului pentru revisiunea ratiociniilor cassei Asociatiunei pro 1888 si pentru scontrarea cassei, raportéza despre revisiunea si scontrarea facuta, aratându, că au aflatu, incât privesce cifrele, tôte in buna ordine, numai gruparea unor positiuni nu e corespondiente. (Ex. Nr. 240/1889).

— Spre sciuntia, avându a fi transpusu ratiociniulu adunarii generale, ce are a se intruni in Fagarasiu.

Nr. 70. Cassariulu presenta projectulu de budgetu alu Asociatiunei pro 1890. (Ex. Nr. 240/1889).

— Se preda spre revisuire unei comisiuni in persoanele dloru P. Cosm'a si Elia Macellariu.

Nr. 71. Secretariulu II. presenta projectulu de raportu alu comitetului cîtra adunarea generala a Asociatiunei despre activitatea sa in anulu administrativu 1888. (Ex. Nr. 238/1889).

— Se primește in textulu alaturatu, avându a se prezenta adunarii generale.

Nr. 72. Acelasius secretariu presenta projectulu de program, pentru siedintele adunarii generale, ce are a se tñea in Fagarasiu la 15/27 si 16/28 Augustu a. c.

— Se stabilesc in textulu alaturatu.

Nr. 73. Dl. Silvestru Moldovanu din Turd'a arata, că e aplicatu a face o asigurare pe viatia la banca „Transilvania”

in suma de 1000 fl., care suma se tréca dupa mórtea densulu in administratiunea Asociatiunei că fundatiune. Din interesele acelei fundatiuni se voru crea stipendii pentru studenti la scóolele gimnasiale si superioare. Sum'a de 1000 fl. va formá deocamdata numai baza unei fundatiuni mai mari familiare, ce se va crea cu incetulu din partea membrilor familiei.

In vederea hotarfrei aretate dlu Moldovanu cere a se exopera dela adunarea generala din Fagarasiu se fia trecutu atâtă dênsulu cîtu si parintele seu in sirulu membrilor pe viatia ai Asociatiunei. (Ex. Nr. 245/1889).

— Fiindu in contradicere cu prescrisele statutelor in ceea ce privesce primirea de membri noi, cererea dlu Silvestru Moldovanu nu se incuviintédia. Dlu Silvestru Moldovanu fi sta in se in voie a se adresa insusi directu cîtra onorata adunare generala.

Sibiuu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presedinte.

Dr. Ioan Crisianu m. p.
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde d-loru: Ioanu Popescu, Ios. St. Siulutiu, Ioanu Hanea.

Cetitu si verificatu. Sibiu la 22 Augustu 1889.

Ioanu Popescu p. m. I. St. Siulutiu m. p. Ioanu Hanea m. p.

Nr. 264/1889.

Procesu verbale

al comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului romanu, luat in siedint'a dela 22 Augustu 1889 n.

Presedinte: George Baritiu. Membrii presenti: E. Macellariu, I. Popescu, Ioanu Hani'a, I. V. Russu, Dr. Il. Puscariu, I. S. Siulutiu, P. Cosm'a, Z. Boiu, G. Candrea cassariu, Nicanoru Fratesiu controlorul.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 74. Comisiunea exmisa in siedint'a dela 21 Augustu, a. c. cu scopu de a revisui projectulu de budgetu alu Asociatiunei pro 1890 presentatul de cassariulu Asociatiunei, raportéza asupra aceluia.

— Projectulu de budgetu alu Asociatiunei pro 1890 se primește in textulu alaturatu, avându a fi presentatul adunarii generale pentru aprobare si statorire definitiva.

Nr. 75. Secretariulu II. presenta raportulu asupra cererilor intrate la concursulu dto 9 Iuliu a. c. Nr. 176 pentru ocuparea posturilor de invetiatori si de invetiatore la seol'a civila de fete a Asociatiunei, constatându, că la cele 3 posturi de invetiatori s'au presentatul 6 concurrenti, ér la postulu de invetiatore 6 concurente.

Examinându cererile si documentele presentate de concurrenti si concurente, referentele constata:

a) că dintre cei 6 concurrenti, 3 pe lîngă aceea, că nu au examenulu prescris de cualificatiune, n'au nici pregatirea, care ar da garantia deplina pentru trecerea cu succesu a examenului si pentru implinirea pretensiunilor, ce se potu face la dênsii că fiitorii invetiatori, si că acesti 3 deci nu potu fi luati nici decum in considerare la indeplinirea posturilor vacante.

b) in comisiunea pentru esaminarea raportului generalu si a propunerilor pe Ioanu Turcu protonotariu, G. Popu de Basesti si Dr. Aurelu Muresianu.

c) in comisiunea de candidare pentru comitetulu, ce are se fia alesu, pe membrii Alesandru Filip, Iuliu Danu, G. Pop de Basesti, Patriciu Barbu si vicariulu Vasiliu Ratiu.

Nr. Presidiulu presinta cererea lui Petru Sabo din M. Osiorcheiu pentru accordarea unui ajutoriu de 100 fl. cu scopu de a'si potea tiparí instructiunile speciali relative la unu medicamentu ce l'a vindecatu contra reumei.

— Se transpune comisiunei pentru propuneri.

Nr. 11. In lipsa de disertatiuni, cari s'ar fi insinuatu la comitetu pentru cetire in adunarea generala si fiindu si tempulu inaintatu,

— Siedint'a se incheie, anuntiandu-se proxim'a pe 16/28 Augustu a. c. la 9 ore diminetia.

Fagarasiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presiendinte.

Dr. Ioanu Crisianu m. p.
secretariu.

Nr. 273/1889.

Procesu verbale

luat in siedint'a a II-a a adunarii generale a XXVIII a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, finita la 16/28 Augustu 1889 in Fagarasiu.

Presiedinte:

George Baritiu.

Secretariu:

Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 12. Deschidiendu-se siedint'a la $9\frac{1}{2}$ ore, se cetește procesulu verbalu, luat in siedint'a I-a si

— Se verifica.

Nr. 13. Presidiulu presenta telegrame de salutare si urare dela:

a) Romanii Clujeni.

b) Mai multi particulari din Braila.

c) Axente si

d) Romanii din muntii apuseni.

— Spre placuta scientia.

Nr. 14. Presidiulu presenta harti'a dlui B. Basiota, jude reg. in pens. si advocatu in Abrudu, in care, pe langa substernerea unei actii de 100 fl. v. a. dela institutulu de creditu si economii „Auror'a“ din Abrudu, cere a fi trecutu in sirulu membrilor pe viatia ai Asociatiunei, cu aceea, ca avéndu numit'a actie adi unu cursu de 135 fl. v. a. densulu 'si reserva a suplini la acesta suma restulu pana la 200 fl. spre a putea fi trecutu la timpulu seu in sirulu membrilor fundatori ai Asociatiunei.

— Spre scientia, cu aceea, ca asupra cererei dlui Basiliu Basiota relativu la primirea densului de membru alu Asociatiunei se va desbate candu va fi la ordinea dilei raportulu comisiunei pentru inscrieri.

Nr. 15. Urmàndu la ordinea dilei raportulu comisiunei pentru inscrieri si incassari, raportorulu aceleia, dlu Aldulea Metianu, arata, ca s'au incassatu dela membrii vechi si dela membrii de nou inscrisi suma de 319 fl. 75 cr. v. a. din care sum'a de 175 fl. 75 cr. se afla la subcomitetulu despar-

tiementului Fagarasiu; apoi sum'a de 200 lei si 1 obligatiune de banca „Transilvani'a“ de 100 fl.

— Servesce spre scientia declarandu-se totodata membrii ai Asociatiunei cei nou insinuati, si anumitu:

a) Membrii pe viatia:

G. Avesalom, functionariu din Vistea-superiora; Elen'a P. Barbu, in Reghinu.

b) Membrii ordinari cu tacsa anuala:

Dr. Nicolau Vecerdeanu, candidatu de advocatu in Sibiu; Nicolau Toganu, cooperatoru si parochu gr. cath. in Sibiu; Demetru Moldovanu, adm. protopresbiteralu in Sighisoara; Sabinu Piso, protopopu in Agnita; Dr. Basiliu Hossu, prof. de teologia in Blasius; George Pralea, parochu in Breza; Dr. Vas. Bolog'a, profesoru in Sibiu; Iacobu P. Macaveiu, administr. protopop. in D. Sz.-Martinu; Aurelu Bunea, comer. in Vad; Georgiu Cârlanu, not. cercualu in Tecuciulu-romanu; Comun'a bisericescă, gr. cath. in Ileni; Dr. George Maior, profesoru in Sarcia; G. I. Pitis, profesoru in Brasov; Ioanu Tietiu, comerciantu din Sasiori; Dr. Sofroniu Comisia, medicu cercualu in Arpasiu; Dionisie Mardanu, profesoru din Sambata-super.; Ioanu Bretea, parochu gr. ort. in Mateiasiu; George I. Dogariu, din Sarcăiti'a; Sierbanu Nicolau, juristu in Voila; Atanasie Macellariu, preotu gr. cath. in Noulu-rom.; George Dobrinu, inventiatoru diriginte in Voila; Danila de Gramoiu, vice-comite in Fagarasiu; Ioan Florea, asesoru la sedri'a orfanala in Fagarasiu; Dr. Nicolae Motocu, advocatu in Fagarasiu; George Aiser, comerciantu in Fagarasiu; George Boieriu alui Gavrila, proprietariu in Fagarasiu; Alecsandru Pocolu, concipistu advocationu in Fagarasiu; Valeriu P. Comisia parochu in Copacelu; Ioanu Cintea, cancelistu la judecatorie in Fagarasiu; Nicolau Cintea, submedicu in Zernesti; Maximilianu Receanu, preotu in Recea; Emilu Popu, notariu cercualu in Sina-vechie; Nicolau Ratiu, tutor orf. proprietariu in Sina-vechie; Nicolau Raicu, v.-protopopu in Sina-vechie; Clemente Raicu, v.-protopopu in Sina-vechie; Ioanu Dobrinu, preotu in Bucium; Haritonu Prescura, proprietariu in Sina veche; George Pop'a, absolventu de filosofia; Ioanu Popu, parochu in Sambata superioara; Dumitru Florea, proprietariu in Sambat'a-superiora; George Ganea, proprietariu; si prim. in Lisa; Teofilu Florianu, cadetu in Tohanulu vechiu.

Nr. 16. In legatura cu conclusulu de sub Nr. 14 alu acestui procesu verbalu urmàndu la ordinea dilei cererea dlui B. Basiota pentru a fi primitu de membru pe viatia eventualu membru fundatoru alu Asociatiunei.

— Dlu Basiliu Basiota se proclama deocamdata membru pe viatia alu Asociatiunei. Càtu pentru reserv'a ce o a facutu relativu la suplinirea sumei substernute pana la tax'a prescrisa pentru membrui fundatori, se transpune comitetului spre decidere.

Nr. 17. Urmàndu la ordinea dilei raportulu comisiunei pentru censurarea raportului generalu si pentru propuneri, raportorulu aceleia dlu Ioanu Turcu propune si adunarea decide:

— Raportulu generalu presentatu de comitetu despre activitatea lui in decursulu anului 1888 se ia in generalu spre scientia, avéndu a servit dreptu baza pentru desbatere speciala.

Nr. 18. In legatura cu punctul precedentu raportulu generalu se ia in desbatere speciala.

La propunerea comisiunei adunarea decide:

1. Cuprinsulu raportului servesce spre sciintia cu aceea, că

a) despre resultatulu, ce se va obtine in caus'a lasamintelor pendente, si adeca in causa lasamintelor dupa fericitulu Avramu Iancu si I. Popu Bota, comitetul se raporteze la timpulu seu;

b) se apróba conclusulu adusu de comitetu cu datulu 16 Augustu 1887 in caus'a scólei centrale romane, ce are a se infintia in Gherl'a, si se recunóscе, că actele referitoré la acésta cestiune nu deobliga pe Associatiune si pe comitetul ei la nimicu, si că prin urmare afacerea acésta nu cade in competenti'a comitetului.

c) că delegatului dela scól'a de fete a Associatiunei dlui D. Br. Ursu, colonelul ces. reg. in pensiune si directorul numitei scóle, dlui Ioanu Popescu, profesorul seminarialu, li se exprima recunoscintia si multiamita protocolara pentru ostenelele aduse si viulu interesu aratatu in causa acestei scóle;

d) că se proclama membrii ai Associatiunei cei ce s'au insinuat la comitetu si sunt cuprinsi in consemnarea alaturata de comitetu la raportulu seu si anumitu:

Membrii fundatori: Vasilie Suciu, parochu in Capusiu de Câmpia.

b) Membrii pe viatia: Valeriu Bolog'a, directoru la filial'a „Albin'a" in Brasiovu; Tom'a Bersanu, preotu in Dérste.

c) Membrii ordinari: Zevedeu Muresianu, inventatoriu in S. Sebesiu; Sasiori, comun'a politica; Titu Budu, vicariu in Siugatagu-satu; Teodoru Popu, protopopu in Ortelecu; Mihaiu Borbeiu, medicu in Ghibou; Vasilie Ghetie, protopopu in Cuceu; Vasiliu Popu, preotu in Selsigu; Petru Lelutiu, comerciantu in Besimbacu; Alexandru Belle, pretoru in Siarcaia; Ioanu Romanulu, notariu cercualu in Draga-Vilma; Ioanu Hossu, proprietariu in Restoltiu; Mihailu Iurcoviciu, notariu cercualu in Ilonda mare; Constantin Prie, preotu in Sacadate; Dr. Andreiu Monda, medicu in Sangeorgiu-Naseudului; Anastasia Siandoru, proprietarésa in Cuesdiu; Petru Olténu, proprietariu in Cuesdiu; Ioanu Vellea, protopopu in Deju; Maria Soica nasc. Macaveiu proprietara in Bucium-Poeni; Societatea „Arama la St. treime" in Buciumu; Alecsandru Danciu, preotu in Bucium-sasa; Ioanu Munténu, proprietariu in Hatiegua; Avelu Popu Bociatu, protopopu in Grădisce; Nicolae Trimbitia, inventatoriu in Grădisce; Ioanu Ianza, vicariu in Hatiegua; Carolu Pasca, inventatoriu in Zaicanu; Ioanu Ratiu, protopopu in Hatiegua; Alexandru Serafinu, senatoru in Hatiegua; Bucuru Popoviciu, comerciantu in Hatiegua; Emiliu Cormosiu Alexandrescu, proprietariu in Capusiu de Câmpie; Gregorie Bozacu, proprietariu in Mező-Méhes; Maximilianu Codarcea, protopopu in Mező-Rücs; Corneliu Codarcea, proprietariu in Mező-Bandu; Ioanu Andreescu, proprietariu in Sibielu; Liviu de Lemenyi, protopretor in Saliste; Romulu Mircea, inventatoriu in Saliste; Petru Indriesiu, notariu in Vale.

d) Că fatia de membrii reposati se arata condolentia prin sculare.

Nr. 19. Comisiunea amintita la punctulu precedentu, continuându raportulu seu asupra projectului pentru o noua arondare a despartiemintelorui Associatiunei, presentatul de comitetu, propune: să se susțina arondarea despartiemintelor de pàna acumu, éra despartiemintele, care nu sunt inca organizate, să se solicitedie a se organiza cătu mai curàndu, caci la din contra se voru imparati la celu mai de aprópe despartiemintu activu.

In urm'a unei discusiuni mai lungi, in decursulu cäreia comisiunea recede dela propunerea sa, pe care membrulu Basiliu Damianu o face de a sa, la propunerea membrului George Pop de Basesci adunarea decide:

— Elaboratulu comitetului relativu la o noua arondare a despartiemintelorui Associatiunei se remite comitetului, cu aceea, că se'lu comunice că proiectu cu despartiemintele actuale ale Associatiunei. avèndu a'lu substerne, dimpreuna cu parerile si informatiunile primite dela despartieminte proximei adunari generale.

Nr. 20. Aceeasi comisiune cu privire la cererea lui Petru Sabo din Maros-Vásárhely, pentru de a i se da unu ajutoriu de 100 fl. v. a. spre a-si esopera licentia pentru pregatirea unei medicini inventate de elu, că mijlocu siguru la vindecarea reumei, avèndu in vedere si conclusulu comitetului adusu in acésta causa sub Nr. 269 ex 1888, propune si adunarea decide:

— Cererea lui Petru Sabo din M. Vásárhely nu se pote satisface, de óre-ce Associatiunea transilvana nu dispune de mijloce pentru asemenea scopuri.

Nr. 21. Urmàndu la ordine raportulu comisiunei emise in siedintia I-a pentru censurarea ratiociniului presentatul de comitetu pentru gestiunea in anulu 1888, si a proiectului de budgetu pro 1890, raportorulu comisiunei Dr. George Ilea, arata, că examinàndu-le, le a aflatu in ordine si propune, ér' adunarea decide:

a) Ratiociniulu presentatul de comitetu pentru gestiunea in anulu 1888 se primesce si comitetutui i se da absolutoriu;

b) La adunarea generala viitóre comitetulu Associatiunei se specializeze in raportulu seu mai detaiatu starea averei din Vidr'a, remasa Associatiunei dupa fericitulu Avramu Iancu; si pàna atunci să se soliciteze finalisarea causei;

c) Proiectulu de budgetu pro 1890, in care sunt preliminate venitele cu 8619 fl. 91 cr. pentru fondulu Associatiunei si cu 727 fl. 32 cr. pentru fuudatiunile administrate de Associatiune, ér' erogatiunile cu 5068 fl. pentru fondulu Associatiunei si cu 590 fl. 69 cr. pentru fundatiunile administrate, se primesce cu acelu adausu, că atàtu in budgetulu pro 1890, cătu si in budgetele aniloru viitori să se introduca întréga sum'a budgetara a scólei de fete.

Nr. 22. Presidiulu presenta telegramele de salutare dela:

a) Mai multi particulari din Blasius.

b) Dela protopopulu Alexiu Berinde.

— Spre placuta sciintia.

Nr. 23. Presidiulu anuntia adunarii generale, că dlu Dr. A. Muresianu din Brasiovu s'a insinuat cu o propunere si o invita a se pronuntia: daca acésta propunere să se puna acum sau mai tårdiu la ordinea dilei.

Adunarea decide

— Se pune la ordinea dilei, cu abatere dela programul stabilitu, propunerea insinuata la presidiu de dlu Dr. M. Muresianu.

Nr. 23. In conformitate cu cele hotarite la punctul precedentu urmădia la ordine propunerea dului Dr. Muresianu. Dupa o discusiune mai indelungata

— Se primesce propunerea dului Dr. Muresianu dupa cum urmădia:

„Adunarea generală convingendu-se despre 'absolut'a trebuintia, ce se impune Asociatiunei transilvane, de a imbratisia in modu practic si invederatu caus'a literaturiei poporale romane si de a sprigini inaintarea ei printr'o staruintia intielépta, prin publicare de scrieri poporale instructive, informative, insufletitóre, indemnatóre s. a. decide, că in viitoriu sè se destinez regulatu o parte cătu mai insemnata din fondurile disponibile ale Asociatiunei pentru realisarea acestei trebuintie. Ca sè se faca unu inceputu, adunarea generala decide adi, că sum'a de 1000 fl. v. a. din escedentulu anului acestuia sè se intrebuintiede pentru publicarea de brosuri si cărti poporale corespundietóre scopurilor Asociatiunei.

Totodata comitetulu Asociatiunei este insarcinatu a afla modulu celu mai potrivitu, cum s'ar putea folosi mai bine si mai corespundietoriu, prin publicarea de premii etc. acésta suma in cursulu anului viitoriu, éra in adunarea generala viitóre se vina cu unu proiectu bine chipzuitu si studiatu pentru organisarea viitórei activitatii a Asociatiunei pe terenul acesta“.

In urm'a acestui conclusu sum'a erogatiunilor din budjetulu pro 1890 se rectifica cu 6068 fl. v. a.

Nr. 24. La propunerea dului protopopu I. V. Russu adunarea decide, că fiindu timpulu forte inaintatu, si adeca $2\frac{1}{2}$ óre, siedint'a sè se ridice, fiindu a se continua dupa prânzu la 5 óre.

Nr. 25. Redeschidiendu-se siedintia la 5 óre d. a. Preșidiulu presenta o telegrama de salutare si de urare dela mai multi particulari din Turda.

— Spre placuta sciintia.

Nr. 26. Presidiulu presenta o scrisóre sosita dela cancelari'a comitetului Asociatiunei, din care se vede, că dupa plecarea comitetului la adunare s'au mai insinuatu membrii, platindu taxele prescrise.

— Spre sciintia proclamàndu-se membri ai Asociatiunei si anumitu:

a) Membrii pe viatia:

Ioanu Motiu, jude reg. la tribunalu in Deva.

b) Membrii ordinari cu taxa anuala:

Simeonu Chira, proprietariu in Hunedóra: Alexandru Dim'a, proprietariu in Hunedóra; Nicolau Stoichitia, proprietariu in Hunedóra; George Oprea, parochu gr. ort. in Hunedóra; Dr. Alexandru Popu, medicu in Blasius.

Nr. 27. Pentru verificarea procesului verbalu din siedint'a a II-a a adunarii generale

— Adunarea dispune, că verificarea sè se faca prin membrii Asociatiunei, cu domiciliu in Sibiu, cari au participat la acesta adunare generala.

Nr. 28. Urmàndu la ordine determinarea locului si timpului pentru adunarea generala viitóre

— Adunarea decide: cu privire la locul si timpul pentru intrunirea adunarii generale a Asociatiunei in anul 1890 comitetulu este autorisatu se defiga insusi locul si timpul pentru adunarea generala proxima.

Nr. 29. In conformitate cu programulu pentru siedintiele adunarii generale, urmàndu la ordine alegerea noului comitetu pe periodulu 1890—1893, comisiunea pentru candidare exmisa in siedint'a I-a prin raportorulu seu, dlu A. Filipu propune si

— Adunarea generala proclama de presiedinte pe dlu George Baritiu, ér de vice-presiedinte pe dlu Dr. Ilarionu Puscariu, archimandritu si vicariu archiepiscopescu.

Nr. 30. Urmàndu a fi alesi ceilalti functionari ai Asociatiunei, acelasi raportor dlu A. Filipu propune

— Si adunarea alege că I. secretariu pe dlu Ioanu Popescu profesoru seminarialu; că alu II-lea secretariu pe dlu Dr. I. Crisianu profesoru seminarialu; cassariu pe dlu Gerasimu Candrea asesoru consistorialu, că controlorul pe dl Nicanor Fratesiu protosincelu si asesoru consistorialu; că bibliotecariu pe dl Nicolau Toganu preotu-cooperatoru in Sibiu.

Nr. 31. Urmàndu la ordine alegerea comitetului Asociatiunei.

— Adunarea declara alesi membrii in comitetulu Asociatiunei pe noulu periodu de 3 ani;

a) că membri ordinari pe domnii:

Davidu Br. Ursu, Augustin Ladai, I. V. Russu, Elia Macellariu, Iosifu St. Siulutiu, I. Hannia, I. Cretiu, Parteniu Cosma, I. G. Pop de Galati, Z. Boiu, Ioanu Popescu, Nicanor Fratesiu.

b) că membrii suplenti pe domnii:

I. M. Moldovanu, Leontinu Simonescu, Gerasim Candrea, Dr. I. Crisianu, G. Maximu, N. Toganu.

Nr. 32. Fiindu pertractate tóte obiectele puse la ordinea dilei pentru adunarea generala presenta, presidiulu multiamindu tuturor, cari au contribuit la promovarea scopurilor Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, declara siedintele adunarii generale a XXVIII-a de incheiate.

Fagarasiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presidinte.

Dr. Ioanu Crisianu m. p.
notariu.

Procesulu verbalu alu siedintiei a II-a s'a cetitu si verificatu in siedint'a comisiunei de verificare, tinuta la 2 Septembrie 1889.

George Baritiu m. p. Dr. Ioanu Crisianu m. p.

Nr. 286/1889.

Procesu verbalu

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedint'a dela
7 Septembre 1889.

Presedinte: George Baritiu. Membrii presenti: Dr. Il. Puscariu, E. Macellariu, I. Hanea, I. St. Siulutiu, I. Russu, P. Cosm'a, Nicanoru Fratesiu, I. Cretiu, Ioanu Popu de Galati, Leontinu Simonescu, Gerasimu Candrea, I. Toganu, Z. Boiu.

Secretariu: Ioanu Popescu.

Nr. 76. Membrii comitetului de nou alesi in adunarea Asociatiunei la Fagarasiu in 27 si 28 Augustu a. c. fiind intruniti pentru prim'a data in siedintia, presedintele i saluta prin cuvinte caldurose si da expresiune dorintiei, ca prin o conlucrare cu zel si in harmonie fratiasca se le succeda a realisa cele mai frumose resultate in interesulu Asociatiunei si alu scopurilor ei.

— Spre sciintia.

Nr. 77. Dupa informatiunile primite dela corpulu didacticu ale scólei Asociatiunei, presedintele arata, ca inscrierile la aceea scóla s'au inceputu din 1-a ale lunei curente, ca puterile didactice, alese in siedint'a comitetului din 22 Augustu a. c. si-au ocupatu posturile, ca elevele inscrise au fostu dejá instruite si pana acum in cátav'a óre de prelegere si ca acestea se voru incepe regulatul in 9 Septembre.

— Spre sciintia.

Nr. 78. Presedintele arata, ca impartasindu domnului Br. Davidu Ursu decretulu de membru realesu in comitetulu Asociatiunei, Dsa a declaratu ca nu mai pote participa la afacerile acestui comitetu.

— Se ia cu parere de reu la cunoscintia.

Nr. 79. Prin esirea domnului Br. Davidu Ursu din comitetu, postulu de delegatu alu acestuia in afacerile scólei devenindu vacantu.

— Se alege ca delegatu in afacerile scólei domnulu George Baritiu.

Nr. 80. Ca fostu membru alu comisiunei esmisa din siedint'a comitetului ținuta la 9 Iuliu 1889/176 pentru facerea unoru reparaturi si adaptari, devenite necesare in edificiile Asociatiunei, presedintele, pe lângă o specificare a speselor, arata, ca acelea reparaturi si adaptari in 2—3 dile voru fi terminate, si deci propune ca pentru collaudare să se exmita o comisiune.

— Comisiunea se alege in personele dlui G. Baritiu, I. St. Siulutiu si G. Candrea, cari cu concursulu unui specialist voru binevoi a face collaudare si la timpulu seu va raporta la comitetu.

Nr. 81. Se presinta suplicele intrate la concursulu publicat din siedint'a comitetului dela 1-ma Iuniu 1889, pentru 10 stipendii de cát 50 fl. si anume a) a Carolinei Fincu din Deda, b) a Valeriei Degan din Vetiulu, c) a Mariei Micu din Sebesiulu-infer. d) a Corneliei Stoic'a din Seliste, e) a Mariei Onitiu din Seghedinu, f) a Elenei Motora din Câmpeni si g) a Corneliei Pasca din Salcio'a de Josu.

Suplicele numitelor concurente tóte se asta instruite in sensulu concursului.

Pe lângă acestea se aducu inainte inca alte cinci suplice si anume: a) a preotului Simionu Cota din Gyergyó-Bikaz; b) a preotului Dumitru Draganu din Domuk; c) a lui Paulu Huza din Deju; d) a lui George Tabacariu din Sibiu; e) a lui Simionu Magdas din Zalha; cari ceru, ca copileloru se fia primite si intreținute in internatulu scólei gratuitu, va se dica pe spesele Asociatiunei.

— Pe bas'a documentelor presentate se impartasiesc cu stipendii de cát 50 fl. urmatorele eleve interne:

a) Cornelia Fincu, b) Valeria Deganu, c) Maria Micu, d) Cornelie Stoica, e) Maria Onitiu, f) Elena Motor'a, g) Cornelia Pasca.

Ajutórele acestea se voru platí in rate de cát 5 florini pe fia-care luna inainte la directiunea internatului.

Eara suplicantilor, cari ceru ca ficeleloru se fia primite si susținute gratuitu in internatulu scólei, se li se rezolve, ca Asociatiunea pana acum n'a pututu se creedie nici unu locu gratuitu in internat; totodata inse se li se atraga atentiunea asupra celor trei stipendii de cát 50 fl. remase vacante, déca voru se reflectedie la ele, conformându-se conditiunilor din concursulu publicat.

Nr. 82. Cassariulu despartiementului Asociatiunei XX dela Blaju dl Vasilie Olténu in nexus cu raportulu din 21 Augustu 1889. transpune 91 fl. v. cari s'au datu la cass'a Asociatiunei.

— Spre sciintia.

Nr. 83. Domnulu advocatu Nicolau Garoiu dela Zernesci membru ordinariu alu Asociatiunei, tramite 101 fl., ca se fia inscris ca membru pe viatia alu Asociatiunei.

— Banii se transpunu cassei si dlui Garoiu i se va tramite diploma de membru pe viatia alu Asociatiunei.

Nr. 84. Invetiatoriulu dela scóla civila a Asociatiunei Dr. Vasile Bologa, cere a i se da sut'a de floreni, ce a fostu pusa in perspectiva prin conclusulu comitetului din siedint'a dela 17 Aprilie 1889 Nr. 109, invetiatorilor cari voru depune examenulu de cualificatiune si voru fi aplicati la dis'a scóla.

— De óre-ce invetioriulu Dr. Vasilie Bolog'a a satisfacutu conditiunilor din citatulu conclusu, i se aplacidéza 100 fl. si despre acésta se incunoscintiadia cass'a pentru a i o solvi.

Sibiuu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presedinte.

Ioanu Popescu m. p.
secretariu I.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede dloru membrii: Ios. St. Siulutiu, Partenie Cosm'a, Nicanoru Fratesiu.

S'a verificatu in 10 Septembre n. 1889.

Nicanoru Fratesiu m. p. I. St. Siulutiu m. p. P. Cosm'a m. p.

Nr. 296/1889.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedint'a dela
16 Septembrie 1889.

Presedinte: George Baritiu. Membrii presenti: Dr. I. Puscariu, v.-presed. I. St. Siulutiu, P. Cosm'a, Z. Boiu, E. Macellariu, I. Popescu, I. G. Pop, N. Togaru, bibliotecariu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 85. Se prezinta procesele verbale ale adunarii generale a XXVIII-a tñnuta la 15/27 si 16/28 Augustu a. c. in Fagarasius. (Ex. Nr. 273/1889).

— Spre sciintia, avendu a reveni asupra concluselor speciale.

Nr. 86. In conformitate cu cele de sub Nr. precedentu si cu conclusele adunarii generale din siedint'a a II-a Numerulu prot. 15 si 16 se comunica numele celor ce s'au inscris ca membrii noi ai Asociatiunei la adunarea din Fagarasius in siedint'a I-a si a II-a, si numele celor ce in conformitate cu conclusulu de sub Nr. 18 si 26 ai siedintiei a II-a s'au insinuatu la comitetu si au fostu de adunare declarati membri ai Asociatiunei si anume:

a) Membri fundatori: Vasilie Suciu, parochu in Capusiu-de-Campie:

b) Membri pe viatia: George Avesalomu, functionar din Vistea-superiora; Elena P. Barbu in Reghinu; Basiliu Basiota, advocat in Abrudu; Valeriu Bolog'a, directoru la filial'a „Albin'a“ in Brasiovu; Tom'a Bersanu, preotu in Dérste, Ioanu Motiu, jude regiu la tribunalulu din Dev'a.

c) Membri ordinari cu taesa anuala: Dr. Nicolau Veverdea, candidatu de advocat in Sibiu; Nicolau Togaru, cooperatoru si parochu gr. cath. in Sibiu; Demetru Moldovanu, adm. protopopescu in Sighisior'a; Sabinu Piso, protopopu in Agnita; Dr. Basiliu Hossu, profesoru de teolog. in Blasius; George Pralea, parochu in Bréza; Dr. Vasilie Bolog'a, prof. in Sibiu; Iacobu P. Macaveiu, administ. prot. in Dicio-Sz.-Martin; Aureliu Bunea, comerciantu in Vad; Georgiu Cârlan, notariu cercualu in Tecusiu romanu; Comun'a bisericescă gr. cath. in Ileni; Dr. George Maior, profesoru in Siarcaia; G. I. Pitis, profesoru in Brasiovu; Ioanu Tietiu, comerciantu din Sasiori; Dr. Sofroniu Comsia, medicu cercualu in Arpasiu; Dionisie Mardanu, profesoru in Sambata-super.; Ioanu Bretea, parochu gr. ort. in Mateiasi; George I. Dogariu din Siarcait'a; Nicolau Sierbanu, juristu in Voila; Atanasie Macellariu, preotu gr. cath. in Noulu romanu; George Dobrinu, invetiatoru dirig. in Voila; Daniele de Gramoiu, vice-comite in Fagarasius; Ioanu Florea, asesoru la sedri'a orf. in Fagarasius; Dr. Nicolau Motoc, advocat in Fagarasius; George Aiser, comerciantu in Fagarasius; Georgiu Boieriu a lui Gavrila, propriet. in Fagarasius; Alexandru Pocolu, concipistu de advocat in Fagarasius; Valeriu P. Comsia, preotu in Copacelu; Ioanu Cintea, cancelistu la judecatorie in Fagarasius; Nicolau Cintea, submedicu in Zernesti; Maximilianu Receanu, preotu in Recea; Emiliu Popu, notariu cercualu in Sinc'a-vechie; Nicolau Ratiu, tutoru orf. si propri. in Sinc'a-vechie; Nicolau Raicu, vice-protop. in Sinc'a-

vechie; Clemente Raicu, vice-protop. in Sinc'a-vechie; Ioanu Dobrinu, parochu in Buciumu; Haritonu Presurea, propriet. in Cincu-mare; George Pop'a, absolventu de filosofie; Ioanu Popu, parochu in Sambata-super.; Dumitru Florea, propri. in Sambata-super.; George Ganea, propriet. in Lis'a; Teofilu Florianu, cadetu in Tohanulu-vechiu; Zevedei Muresianu, invetiatoru in S. Sebesiu; Comun'a politica Sasiori; Titu Budu, vicariu in Siugatagu-satu; Teodoru Popu, protopopu in Ortelecu; Michaiu Borbeiu, medicu in Ghibou; Vasilie Ghetie, protopopu in Cuceu; Vasiliu Popu, preotu in Selsigu; Petru Lellutiu, comerciantu in Beşimbav; Alexandru Belle, pretor in Siarcait'a; Ioanu Romanulu, not. cercualu in Dragal-Vilm'a; Ioanu Hossu, proprietariu in Restoltiu; Mihailu Iurcoviciu, notariu cercualu in Ilonda-mare; Constantin Prie, preotu in Sacadate; Dr. Andreiu Monda, medicu in Sangeorgiu-Naseudului; Anastasia Siandru, proprietara in Cuesdinu; Petru Oltenu, proprietariu in Cuiesdinu; Ioanu Vellea, prot. in Deju; Maria Stoica nasc. Macaveiu, proprietara in Bucium-Poieni; Societatea „Arama la Sfanta Treime“ in Bucium; Alexandru Danciu, preotu in Bucium-Sasa; Ioanu Munteanu, proprietariu in Hatiegua; Avelu Popu Bociatu, protopopu in Gradisce; Nicolae Trimbitia, invetiatoru in Gradisce; Ioanu Ianza, vicariu in Hatiegua; Carolu Pasca, invetiatoru in Zaicanu; Ioanu Ratiu, protopopu in Hatiegua; Alexandru Serafinu, senat. in Hatiegua; Bucuru Popoviciu, comerciantu in Hatiegua; Emiliu Cormosiu Alexandrescu, propriet. in Capusiu de Campie; George Bozacu, proprietariu in Mezö-Méhes; Maximilianu Codarcea, protopopu in Mezö-Rücs; Corneliu Codarcea, proprietariu in Mezö-Bandu; Ioanu Andreeescu, proprietariu in Sibielu; Liviu de Lemenyi, protopretor in Saliste, Romulu Mircea, invetiat. in Saliste; Petru Indriesiu, notariu in Vale; Simionu Chirca, proprietariu in Hunedora; Alexandru Dima, proprietariu in Hunedóra; Nicolau Stoichitia, proprietariu in Hunedóra; Dr. Alexandru Popu, medicu in Blaju.

— Spre sciintia, avendu a li se trimite diplomele de membrii.

Nr. 87. In conformitate cu conclusulu adunarii generale din siedint'a a II-a Nr. prot. 16 se transpune comitetului spre decidere cererea dlui B. Basiota, advocat in Abrudu, relativa la primirea densului intre membrii fundatori ai Asociatiunei.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 88. Prin conclusulu adunarii generale siedint'a II. Nr. prot. 18 lit. a) s'a luatu la cunoștința raportulu presentat din partea comitetului, cu aceea, că despre resultatulu; ce se va obține in causa lasaminteloru dupa A. Iancu si I. P. Bota, comitetulu se raportedie la timpulu seu.

— Spre scire si conformare.

Nr. 89. Prin conclusulu din siedint'a II. Nr. prot. 18 lit. b) s'a aprobatu hotarirea adusa de comitetu cu datulu 16 Augustu 1887 in caus'a scólei centrale romane, ce are a se înfiintia in Gherla, si s'a recunoscutu din partea adunarii generale, că actele referitoré la acésta cestiune nu deobliga pe Asociatiune si pe comitetulu ei la nimicu, si că prin urmare afacerea acésta nu cade in competint'a comitetului.

— Spre sciintia.

Nr. 90. In siedint'a II. Nr. prot. 18 lit. c) adunarea generala a hotarit'u, că delegatului dela scól'a de fete a Asso-ciatiiunei, dlui D. Br. Ursu, colonel c. r. in pens. si directorului numitei scóle, dlui Ioanu Popescu, prof. semin. se li se exprime recunoscintia si multiamita protocolara pentru ostenelele aduse si viulu interesu aratatu in caus'a scólei.

— Spre sciintia, avèndu dloru respectivi a fi insciintiatu despre acestu conclusu.

Nr. 91. Prin conclusulu din siedint'a II Nr. prot. 18 lit. c) adunarea a aratatu prin sculare condolentia pentru membrii reposati.

— Spre sciintia.

Nr. 92. Prin conclusulu adunarii gen. sied. II. Nr. prot. 19 s'a remisu comitetului elaboratulu relativ la o noua arondare a despartieminteloru, cu aceea, că se'lu comunice că proiectu cu despartiemintele actuale, avèndu a'l'u substerne apoi, dimpreuna cu parerile si informatiunile primite dela despartieminte, proximei adunari generale.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 93. Prin conclusulu adunarii generale siedint'a II. Nr. 20 cererea lui Petru Szabo, din M. Osiorheiu, pentru unu ajutoriu de 100 fl. spre a exopera licentia pentru pregatirea unei medicine inventate de elu, n'a fostu luata in considerare, din motivulu, că Asso-ciatiiunea nu dispune de mijloce pentru asemenea scopuri.

— Spre sciintia, avèndu numitulu a fi insciintiatu despre acestu conclusu.

Nr. 94. Prin conclusulu adunarii generale siedint'a II. Nr. 21 ratiociniulu presentat u de comitetu pentru gestiunaea in anulu 1888, s'a primitu si comitetului i s'a datu absolu-toriulu cu aceea, că la adunarea generala viitoru se specia-lisedie in raportulu seu mai detaiatu starea averii din Vidr'a remasa Asso-ciatiiunei dupa fericitulu A. Iancu; si pàna atunci sè se solicitedie finalisarea causei.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 95. Prin conclusulu adunarii generale siedint'a II. Nr. 21 lit. c) s'a stabilitu budgetulu pro 1890 intocmai cu preliminariulu presentat u de comitetu, cu aceea, că atàtu in budgetulu pro 1890 càtu si in budgetele aniloru viitori sè se introduca intréga sum'a budgetara a scólei de fete; ér' prin conclusulu de sub Nr. prot. 23 siedint'a II, sum'a erogatiuniloru din budgetulu pro 1890 pentru fondulu Asso-ciatiiunei s'a rectificatu la cifr'a fl. 6068.

— Spre scire si conformare, cu aceea, că preliminàndu-se prin adunarea generala doue stipendii à 100 fl. v. a. pentru tineri, cu preferintia din muntii apuseni, cari ar' voí sè se perfectionedie in sculptura in lemn, pentru conferirea ace-lora se va escrie la timpulu seu concursu.

Nr. 96. In siedint'a a II-a sub Nr. 23 a adunarii generale s'a adusu urmatoriulu conclusu: „Adunarea genera-la, convingèndu-se despre absolut'a trebuintia, ce se impune Asso-ciatiiunei transilvane, de a imbratisia in modu practicu si invederatu caus'a literaturei poporale romane si pe a sprigini inaintarea ei printr'o staruintia intielépta, prin

publicare de scrieri poporale instructive, informative, insufle-titóre, indemnatóre s. a. decide, că in viitoru sè se desti-nedie regulatu o parte càtu mai insemnata din fondurile dis-ponibile ale Asso-ciatiiunei pentru realisarea acestei trebuintie. „Că sè se faca unu inceputu, adunarea generala decide adi, că sum'a de 1000 fl. v. a. din escedentulu anului acestuia sè se intrebuintiedie pentru publicarea de brosuri si cărti pop-orale corespundietóre scopurilor Asso-ciatiiunei; totodata comitetul Asso-ciatiiunei este insarcinatu a astă modulu celu mai potrivitu, cum s'ar putea folosi mai bine si mai corespundietoriu, prin publicarea de premii etc., acésta suma in cursulu anului viitoru, éra in adunarea generala viitoru se vina cu unu proiectu bine chipzuitu si studiatu pentru or-ganisarea viitorrei activitatii a Asso-ciatiiunei pe terenulu acesta“.

— Spre sciintia. Se exmit o comisiune in persoanele domniloru George Baritiu presidentu, Dr. Ilarionu Puscariu vice-presidentu si Ioanu Popescu secretariu I alu Asso-ciatiiunei, care se studiedie lucrulu si se faca propunerii acestui comitetu relativ la modulu: cum anume ar' fi sè se folosésca sum'a de 1000 fl. votata pre anulu budgetariu 1890, ér' incàtu pentru viitoru se pregatésca unu proiectu de planu, dupa cum se cere in conclusulu aratatu.

Nr. 97. Prin conclusulu adunarii generale siedint'a II. Nr. prot. 28 comitetul este autorisatu se defiga insusi tim-pulu si loculu pentru adunarea generala proxima.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 98. Prin conclusele adunarii generale din siedint'a II Nr. prot. 29, 30 si 31 s'a alesu functionarii si noulu co-mitetu alu Asso-ciatiiunei pe unu nou periodu de 3 ani si anumitu:

Presidentu: dlu George Baritiu.

Vice-presidentu: dlu Dr. Ilarionu Puscariu.

Secretariu I.: dlu Ioanu Popescu.

Secretariu II.: dlu Dr. Ioanu Crisanu.

Cassariu: dlu Gerasim Candrea.

Controloru: dlu Nicanoru Fratesiu.

Bibliotecariu: dlu Nicolau Toganu.

Că membrii ordinari in comitetu domnii: D. Br. Ursu, Augustinu Ladai, I. V. Russu, E. Macellariu, Ios. St. Siulutiu, I. Hanea, Ioanu Cretiu, Parteniu Cosm'a, Ioanu G. Pop de Galati, Z. Boiu, I. Popescu, Nicanoru Fratesiu.

Că membrii suplenti in comitetu domnii: I. M. Moldovanu, Leontinu Simonescu, Gerasimu Candrea, Dr. Ioanu Crisanu, George Maximu, Nicolau Toganu.

— Spre sciintia, cu aceea, că biroulu adunarii a notifi-cat, conformu §. 11 din statute, alegerea presiedintiloru la locurile mai inalte, ér' cei alesi au fostu incunoscintiatu despre alegerea intemplata.

Nr. 99. Secretariulu II, presenta cererile intrate la concursulu escris cu datulu 22 Augustu a. c., Nr. 264 pentru ocuparea unui postu de invetiatoriu la scól'a Asso-ciatiiunei.

In urm'a conclusului amintit u intratu 3 cereri, dela: Traianu Popu, clericu absolutu din Siardu, comit. Albei-infer.; Dr. Sebastianu P. Radu, profesoru gimnasialu in Blasiusi si Victorii'a Filipesculu absolventa dela scól'a de industrie din Cluj.

— Avându in vedere, că nici unulu din cei trei concurenți nu are documeutu despre cualificatiunea ceruta prin legea statului (§. 103 art. de lege XXXVIII ex 1868); avându in vedere, că la scól'a Associatiunei se află aplicate deja 3 puteri ordinare; avendu in vedere, că pe bas'a §. 72 din art. de lege 38 ex 1868 in scólele civile potu provedea invetiamentulu si numai 3 puteri ordinare, ér' loculu alu patrulea se pôte indepliní prin o putere suplenta, se hotaresce: alu patrulea postu la scól'a Associatiunei se indeplinesce de-ocamdata prin o putere didactica suplenta, si avându in vedere trebuintiele actuale ale scólei, si mai virtosu lucruri de mână femeiesci in marea loru varietate, cumu si desemnulu liniariu si din mână libera, music'a vocala s. a., cu privire la documentele produse, aceea putere se numesce in persón'a domnisiórei Victori'a Filipesculu pe lângă unu salariu de 240 fl. v. a. si intréga intreținere in internat, cari emolumente corespundu pe deplinu celor stipulate in §. 142 art. de lege XXXVIII ex 1868.

Sibiu, d. u. s.

George Baritiu m. p. presedinte. **Dr. Ioanu Crisianu** m. p. secretariu.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru :
E. Macellariu, Z. Boiu, Ioanu G. Popu.

S'a ceditu si verificatu. Sibiu la 18 Septembre 1889.

Ioanu G. Popu m. p. **Z. Boiu** m. p. **E. Macellariu** m. p.

Suplementu la „Parti alese din istoria Transilvaniei.“

(Urmare si fine din Nr. 13—14).

I. Celu de anteiu proiectu de tractatu in 24 de puncte, trimisu dela Vien'a in anulu 1684 prin preotulu iesuitu Antid Dunod, spre a se inchieé intre imperatulu Leopold I. si Michail Apafi 667

II. Principele Michail Apafi respinge condițiunile propuse de către agentulu iesuitu A. Dunod si formulădulia altelie esentialu diferitore in numeru de 30 . . . 670

V. Doue instructiuni, una generala buna de aratatu si de produsu, alta speciala, secreta, ambele date din cabinetul principelui M. Apafi lui Ladislau Vaida trimisul la Vien'a spre a tracta despre punctele de aliantia sau mai exactu, de supunere 675

VI. Curtea imperială, prea decisa a continua resboiul spre a scôte pe turci din Buda și din tótă Ungari'a, trimite lui Dunod inca și alte instructiuni, că se provoce pe Apafi a nu lasa nici pe poloni că se intre în Transilvani'a, darea pregăti cuartire și victualii pentru o parte din armata imperială 678

VIII. Un'a scrisore a imperatului Leopold I. catra principalele Michail Apafi din 23 Novembre 1685 ca responz la un'a din 29 Septembre despre escesele si brutalitatile ostasimei, pe care imperatulu promite a le pedepsi aspru, apoi si reflecta la perfidi'a turciloru, cari violédia tracatele 680

IX. Alta epistola a imperatului către Apafi totu
in cauș'a excesselor soldatesci și totu din 23 Novembre.
Corespondentiele se purtau neregulat că în tōte resbōiele 681

XI. Parti din trupele imperiali strabatusera din comitatele Ungariei pâna dincóce de Bistritia spre a' si implini lipsele de victualii si nutretiu. Gubernulu dispune asupra loru trupe de observatiune, inse fara nici unu folosu, ci din contra tocma prin acea mersura iritatiunea crescù si mai tare 682

XII. Alte presente sau honorarie, ori cum se numiau odinióra, discretiuni facute in cai si bani, cum si spese de drumu reintórse magnatiloru din avereala tierei prin tesaurariulu Alexie Bethlen 683

XIV. Reprezentantii statului Transilvaniei declara,
că în puterea plenipotentielor date loru supunu tiér'a la
imperatulu Leopoldu si 'i jura credintia 689

XV. Rescriptul imperatului datu că respunsu la declaratiunea de supunere și credintia 691

XVI. Dupa negotiari de noue ani prin agenti, corespondentie insocote de intrige nenumerate si dupa ocuparea reala a Transilvaniei de catre armata imperiala, in fine urmperia aceasta diploma ca lege fundamentala sau contractu bilateralu intre Cas'a domnitore de Habsburg si intre clasele privilegiate ale Transilvaniei . . . 692

XVII. Resolutiunea imperatului Leopold I data tierei prin deputatiunea numita Alvincziana dela conducatoriu lui seu Alvinczi. Acea resolutiune a fostu considerata in

	pag.		pag.
Constitutiunea tierei că intregire a diplomei din 1691 si mijlocu de impaciuire intre clasele privilegiate	697	pe romani, că faim'a despre schimbarea ritului resaritenu este cu totulu falsa, căci Maj. sa ţine acelu ritu de santu (pro sacro habemus)	728
XVIII. Opiniuni si proiecte din anul 1685 despre cum s'ar putea si cum ar trebui constrinsi protestantii de diverse confesiuni din tōta Ungari'a, că se se întorca cu totii érasi in sinulu bisericei rom. catholice	703	XXVIII. Ordinu datu de cătra Elisabeta imperatés'a Russiei cătra ambasadorulu seu la Vien'a, că in urmarea plansorilor relative la gónele religiose ajunse la densa mai de aprópe din partea protopopului Nicolae Balomiru, sè se informedie bine despre starea lucrului si se 'i raportedie.	730
XIX. Temeiuri din care se pretinde, că popi sau predicatori protestanti se nu fia suferiti a functiona nici in acelea comitate ale Ungariei, din care turcii au fostu scosi cu puterea armelor si in care pāna atunci protestantii nu au fostu turburati in exercitiulu religiunei loru	704	XXIX. Decretu din 1752, cu care imperatés'a re-cunoscă, că locuitorii acestoru tieri cari se ţinu de ritulu grecescu sunt intimpinati de cătra ceilalti locuitori cu urgia si multu asupriti; Maj. sa inse observa, că acei locuitori de ritu grecescu au mari merite pentru densa si pentru imperiu, adaoga totodata, că dupace se afla in confederatiune strinsa cu imperatés'a Russiei, cu care nu'i da mān'a sè se strice, popórale de ritu grecescu trebue se fia tractate cu multa crutiare si mai omenesce, căci si ele sunt credintiose; deci se li se respecte si privilegiile. Adeca imperatés'a voiá se mai moderedie fanaticmulu religiosu si urele nationali invescute si inrade-cinate in mani'a tuturoru doctrineloru din evangeli'a lui Christos	732
XXI. Domnitorii protestanti si Holand'a intervinu la imperatulu Leopold I prin plenipotentii loru intru apararea drepturilor cuvenite, conformu tractatului, in cātva si dupa legile tierei, la tōte confessiunile protestante; ei descriu acilea pe largu multele góne si asupriri la care erau supusi protestantii in Ungari'a	710	XXX. In urmarea repetitelor plansori ale pretilor uniti din caus'a maltratarii si a spoliarii loru, imperatés'a in 1757 provóca din nou pe gubernu că se ia informatiuni dela episcopu, se cercetedie plansorile si dupa cum le va afla, se'i apere	735
XXII. Primatele Ungariei cardinalulu Kolonics provóca pe prelatii din tiér'a intréga, că se'si dea fi-care parerea despre mijlócele prin care ar putea fi exterminati hereticii si a se imputeri biseric'a rom. catholica. Vien'a 12 Ianuariu 1700	714	XXXI. De si imperatés'a isi descoperise de repetite ori vointi'a sa, că ritulu grecescu se fia respectatu, se nu'l'u alteredie, se nu'l'u schimbe nimeni, că-ci acela in ochii sei „este santu“, totusi incercarile de a trage pe ómeni dela ritulu acesta la ritulu latinu sau la celu calvinescu n'au incetatu nici-odata; dara clerulu unitu reclamá neincetatu in contra incercariloru, pāna cānd la 1763 insusi episcopulu rom. catholicu br. Bajtaí reflec-tatu dela curtea imperiala, se vediu inpinsu că se dea si din partea sa cătra clerulu seu unu cerculariu, intru care infrunta greu (verbis gravissimis inculcare) pe acei membri din clerulu latinu, că pre nisce ómeni cutediatori, cari cu despriuirea repetitelor decrete pontificali venédia dupa ómeni, că se'i traga dela ritulu grecescu la ritulu latinu	736
XXIII. Recursulu comunitatii române de legea reformata din orasiulu Deva, in care róga pe principés'a Ana Bornemisza, că se permita a'si luá parochu pe Michailu Eperjesi, care scie si romanesc. Dev'a 22 Maiu 1684	716	XXXII. Episcopulu Grigorie Maior hirotonit u in Aprilie 1773 indata a si recursu la imperatés'a cu mai multe casuri despre maltratarea popiloru uniti, scótarea si spoliarea loru. Acum gubernatoru erá magnatulu austriacu com. Auersperg. Imperatés'a serie atâtua acestuia cătu si gubernului intru apararea unitiloru precum ur-média	737
XXIV. Adeverinti'a parochului reformatu Petru Bod despre asuprirea pretilor romanesci pe la 1689	717	XXXIII. Decrete, resolutiuni, rescripte că si cele de sub Nr. precedente nu putea folosi nimicu unitiloru fatia cu alte anteriori, precum a fostu de exemplu si celu relativu la luarea bisericelor dela o confesiune pentru	
XXV. Cathalogulu familiilor boieresci decopiatu dupa exemplariulu aflatu in colectiunea Hevenesiana, asia precum s'au conserisut aceleia in 1711, cu ortografia ungrésca din acelu vécu si mai multi chiar cu numele si connumele magiarisate, dupa cum cāteva familii apu-casera a se magiarisa din véculu de cāndu se si cal-vinisera	718		
XXVI. Imperatés'a Maria Teresia se incérca a regula prin acestu rescriptu din 1743 o parte din afacerile bisericesci a le romaniloru uniti cu biseric'a Romei, asigura drepturile promise loru prin diplome de Leopold I., Iosif I. si Carolu IV, plesnesce in ochii aristocratiei si ai patricianiloru crudimea si rapacitatea, mustra si pe episcopulu I. Inocentie. Unu actu din cele mai memorabili este acesta, care si acuma dupa 145 de ani pote da materia la comentariu fórte instructivu	723		
XXVII. Imperatés'a prin decretulu seu din 1746 infrunta aspru pe gubernulu Transilvaniei din causa că a toleratu atâtă timpu pe sechastrulu Visarionu si pe alti calugari orientali, a suferitu a se face si scandalulu dela Salisce, se uitá cum popii uniti erau batuti si san-gerati; in puncte gubernului că se nu mai sufere in tiéra popi si calugari din tierile vecine, precum si se asigure			

pag.

pag.

alt'a, cu conditiuni fôrte asupritore pentru neuniti, că-ci
éca coprinsulu

739

XXXIV. Date statistice aflate intre manuscrisele
remase dela Georgie Sincai in bibliotec'a episcopiei gr.
cath. dela Oradea despre starea unitilor si a neunitilor
din Transilvani'a dupa venirea in tiéra a serbului Visarion,
dupa exilarea episcopului Inocentie si veduvirea diecesei
pe 9 ani pâna la Petru Pavelu Aron. Conspectul este
din 1772 si suna asta

740

XXXV. Trei articlii de lege ai dietei transilvane
din 1791 se reproducu aici cu scopu, că lectorii se aiba
ocasiune de a'i compara cu articlili de lege din Ungaria
de aceeasi natura, emanati din acelasi anu si a vedé
marea diferintia in modulu de a cugeta alu dietelor din
ambele tieri. Că-ci adeca dieta transilvana inca si dupa
1791 sufere in functiuni publice numai unguri nobili,
secui si sasi patriciani (art. 15); éra cu art. 19 face
gratia si la nenobili că se pôta inainta pâna la rangu
de secretariu, mai departe nu; se'si védia de capu, se'si
câstige si unii că aceia diplome nobilitarie, éra mosii
feudali 'si voru putea câstiga de ex. prin casatorii cu
aristocrate. Art. 60 despre religiunea greco-resaraténa
merita inca si astadi atentiunea romanilor, daca 'lu vom
citi cu luare-aminte ce i se cuvine

741

XXXVI. Sumariulu dela 23 diplome si alte acte
oficiali relative la drepturile si libertatile poporatiunei
romanesci din districtulu Rodnei pâna la infintiarea regi-
mentului II granitariu romanescu. Copii din acelea
documente se afla in Archivulu academiei

742

XXXVII. Specificarea aceloru acte de suverani,
in puterea carora comunele din districtulu Rodnei au
fostu separate de cătra unu comitatu feudal si alaturate
la cetatea Bistricei, numai din punctu de vedere financialu,
inse cu conditiune că acelea comune se se bucore
si in viitoru de töte drepturile civile si politice, de care
se bucurau si cetatiennii Bistricei, nici se fia iobagite
vreodata

745

XXXVIII. Instructiune guberniala fôrte curioasa
din 1821 relativa la partea poporatiunei române locui-
tore amestecatu in comunele locuite de sasi, din care se
vede, cum unu gubernu in lipsa totala de date statistice
exacte, conscientiose, pôte fi amagitu, că se falsifice ade-
verulu si se ia mesuri absurde. Acestu actu a fostu si
tiparit intr'o editiune a punctelor regulative sasesci
din dilele imperatului Franciscu, precum vediuramu la
loculu seu

747

XXXIX. Ioanu Ierney membru alu Academiei
magiare, avendu missiunea că se cercetedie atâtua pe lo-
cutorii ciangai (csángó magyarok) din Moldov'a, cătu si
se caute urme de locuintiele magiarilor, se oprise mai
anteiu in Brasiovu cu scopu că se traga de aici unele
informatiuni prealabili, la care 'i stetesem si eu cu tota
placerea in ajutoriu. Ierney a petrecutu cătev'a luni in
Moldov'a, in care timpu inse a si venit in conflictu cu

calugarii minoriti italiani, trimisi acolo dela Rom'a in
calitate de parochi la comunitatile bisericesci ale Cian-
gailor. Minoritilor nicidecum nu placù acea missiune
a lui Ierney si'lui lovira in Albina dela Iasi numindu'lu
in batjocura Moise alu Ciangailor. Ierney nacajitu voi
se le respunda si'mi dete acestu articlu se ilu traducu
si publicu in „Gazeta Trans.“ Censorii nu lasara. De
atunci incóce in 44 de ani cestiunea ciangailor a pau-
satu, inse n'au adormit. Astadi ea este la ordinea di-
lei, si fiindcă eu am conservat scrisoarea lui Ierney in
originalu, că reminiscentia si chiaru pentru coprinsulu ei
'i facu locu acilea

750

XL. Protestulu consistoriului din Blasius contra
impunerei limbei maghiare inaintat la dieta in anulu
1843 prin episcopulu diecesanu Ioanu Lemeni

752

XLI. Acte din processulu dela Blasius atîntiatu intre
episcopu si unii canonici de una, intre alti canonici cu
câtiva profesori si cu mai multi clerici de alta parte;
acele acte inse sunt asia de multe, incàtu abia putem
face locu numai la cele care coprindu resultatulu defin-
itivu, asia cum se publicasera acelea in 1846

755

XLII. Testamentulu episcopului diecesanu gr. or.
Vasilie Moga tradusu din originalulu romanescu in limb'a
latina, copia aflată intre chartiile fericitului Iacobu
Bologa pe atunci cancelistu la tabula reg., apoi si no-
tariu consistorialu

764

XLIII. Statulu personale alu consistoriului si alu
protopopiloru diecesei (astadi Archidiecesei) romaniloru
de religiunea gr. resaraténa in Transilvani'a, asia cum
se affâ acela sub timpulu vacantie scaunului si alu si-
nodului electorale celebrat la Turda

767

XLIV. Versulu unui recrutu. (Că resunetu la
legea de intregirea regimentelor sanctionata in 1847)

771

Bibliografia.

— Aronu Pumnulu. Voci asupra vietii si in-
semnatatii lui, dinpreuna cu documentele relative la in-
fintiarea catedrei de limb'a si literatur'a romanescă la gim-
nasiulu superioru din Cernauti, precum si scrierile lui merunte
si fragmentare, publicate de drulu Ion alu lui G. Sbiera,
profesoru i. r. la universitatea din Cernauti, membru alu aca-
demiei române din Bucuresci, membru onorariu sau fundatoriu
alu mai multoru societati literare. Cu spesele acordate de
fundatiunea Pumnuléna etc. etc. Cernauti 1889. Formatu
8-vo mare. Pag. 392. Pretiulu 2 fl. v. a.

— Carte de cetire pentru gimnasii, scôle reale,
comerciale, pedagogice si pentru scôle de adulti, de Ioanu
Popa, profesorul la gimnasiulu romanu din Brasiovu. Tomu
I. Editiunea II. pag. 235.

— Cursu metodicu de Istoria naturala pentru
scôlele poporale, de Ipolit Ilasievici, profesorul de științele
naturali la gimnasiulu romanu gr. or. din Brasiovu. Editiunea
II. emendata si amplificata in textu si cu ilustratiuni. Editur'a
librariei Nicolau I. Ciurcu.